

TVRDOŠÍN

ORGÁN MsV KSS a MsNV **OKTÓBER 1988**

Československé masovoko - munikačné prostriedky pri - niesli v dňoch 21. a 22. septembra 1988 správu o rozhodnutí Predsedníctva Federálneho zhromaždenia na základe odporúčania Predsedníctva ÚV KSC a ÚV Národného frontu ČSSR zmeniť a doplniť zákon č.93/1951 Zb. o štátnom sviatku, o dňoch pracovného pokoja a o pamätných a významných dňoch. Podľa článku 58, ods. 3 ústavného zákona o čs. federácii sa vyhlasuje okrem 9. mája - výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou aj 28. október - deň vzniku samostatného československého štátu - za štátny sviatok ČSSR a súčasne - obidva dni - za dni pracovného pokoja s platnosťou od 21.9.1988.

Náš štát, naša veľká 15 miliónová rodina oslaví toho reku svoje 70. narodeniny. Opakujeme to preto, aby sme si aj my - tvrdošínčania uvedomili význam tohoto sviatku, ale aby sme si uvedomili tiež to, čo všetko treba urobiť, aby náš štát, náš spoločný dom Čechov a Slovákov prosperoval, mehtnel, rástol, bol krajší. O tom, že si to treba uvedomovať, niet pochybností. Veď to, že len spoločným úsilím, len poctivou každennou prácou každého a na každom pracovisku, že len dôsledným plnením daných úloh a vytýčených cieľov je možné dosiahnuť pokrok, vie dnes hádam pomaly už každý žiak. A predsa, keď sa poobzeráme vokol seba, koľko chýb a nedostatkov koľkí z nás si všimnú, koľkí ich kritizujú a koľkí ich odstraňujú?

Naša socialistická spoločnosť prechádza v súčasnosti obdobím prestavby hospodárskeho mechanizmu, čo je potrebné si vysvetliť ako prestavbu všetkého, lebo bez prestavby myslenia vlastne nemôže byť žiadnej prestavby. Boria sa s tým naši priatelia v ZSSR a v iných socialistických krajinách, bo-

da tiež slávi okrúhle výročie svojho vzniku.

Náš štát prešiel za tých 70 rokov celým radom medzníkov. K tým pozitívnym patrí napr. Deň znárodnenia pri kladení základov jeho socialistickej výstavby. K najnegatívnejším - zasa Mníchovská zrada.

Nuž, zamýšľajme sa a skúsme k tomu doviest' i príslušníkov nastupujúceho pokolenia, lebo

ŠTÁTNY SVIATOK

ríme sa s tým i my. Lebo vieme, že inej cesty niet, ak chceme aby nás bolo viac a aby bol podľa možnosti každý spokojný, aby sa žilo stále lepšie nám, našim rodičom, ale aj našim deťom a deťom našich detí. Ale tak isto aj bratom Čechom a príslušníkom iných národov v ČSSR na základe rovnakých ústavných práv a povinností, t.j. na základe rovnoprávnosti, na základe vytvárania rovnakých možností a príležitostí vo všetkých oblastiach života spoločnosti, na základe ústavného zákona o československej federácii, ktorý bol podpísaný na Bratislavskom hrade pred 20. rokmi - 30.10.1968 a te-

"Jedni pripravujú podmienky života druhým, a tomu sa nemožno vyhnúť. Aby vývoj pokračoval, aby nedošlo k neprírodnému a škodlivému prerывu medzi generáciami, je nevyhnutné čtiť pravdu dejín, vedieť čo najviac o veľkosti minulesti, ktorá sa však nezakladá na legendách, a súčasne na ňu nadväzovať činmi, ktoré všetko pozitívne zhodnocujú, ktorými možno zabezpečiť budúcnosť spoločnosti v súlade s jej skutočnými potrebami". - ako povedal člen Predsedníctva a tajomník ÚV KSC Jan Fojtik 26. septembra 1988 na vernisáži výstavy k 70. výročiu vzniku samostatného československého štátu - jmb-

Dôchodcovia aktívne

Ku významným dôkazom postupného zveľaďovania nášho mesta patrí aj výstavba kultúrneho strediska v sídliskovej časti Tvrdešína. V tejto účelnej budove popri úradných miestnostiach strediska bola umiestnená mestská knižnica a pošta, zriadené tu boli výstavné miestnosti i ďalšie priestery, slúžiace rozvoju kultúrneho života našich občanov. Rok 1988 doniesol aj odčlenenie časti členskej základne detarajšieho klubu dôchodcov a vytvorenie paralelného klubu, ktorý v sebe sústreďuje dôchodcov zo sídliska, z Krásnej Hôrky a z Medvedzia. Takto vytvorenému klubu bola daná k dispozícii nielen osobitná klubová miestnosť v spomenutej budove .../pokračov. na 2. strane/

/dokončenie z 1. strany/

... kultúrneho strediska so solídnym vybavením, ale bolo mu umožnené využívať pre svoju činnosť aj ďalšie priestory v budove. Na začiatku sa azda žiada pripomenúť, že ako každá novovytvorená organizácia, aj náš klub dôchodcov musel prekonať isté detské choroby. Bolo treba prekonať počiatočnú neistotu, ťažkopádnosť, váhavosť v činnosti. Ne dnes, po uplynutí niekoľkých mesiacov, možno vari povedať, že detské choroby boli prekonané, že náš klub sa dostal do žiadúceho rytmu aktivity a dobre rozvinul svoju činnosť. Dôkazom toho sú predovšetkým naše pravidelné mesačné stretnutia v spoločenskej miestnosti strediska, ktoré sú vždy vyplnené vhodným kultúrnym programom a prednáškou, vyhovujúcou záujmom dôchodcov. Program, ktorý na stretnutia poskytovali žiaci našich škôl, prijímali naši členovia vždy so záujmom a s potešením.

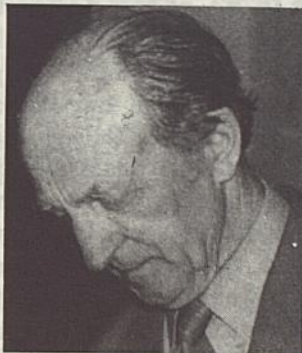
Pravdaže, samotné stretnutia by nemohli spíňať všetky požiadavky, kladené na náš klub. Preto bol uskutočnený veľmi úspešný autobusový zájazd na Jánošíkove dni do Terchovej /28. augusta t.r./. Naši členovia sa takto zúčastnili na bohatom a pestrom vystúpení mnohých hudobných i tanečných ľudových súborov i na slávnostnom odhalení sochy Jánošíka vo veľkolepom prostredí našich hôr. A to všetko bolo umocnené krásnym slnečným počasím, ktoré nám augustovú nedeľu vyzdobilo. Pevzbudení úspechom nášho prvého spoločného zájazdu chceme ešte počas tejto jesene ísť na zájazd do Tatier, ktoré sú práve v jeseni najkrajšie. Toto bolo len stručné zhodnotenie doterajšej činnosti nášho klubu. Či táto činnosť bola úspešná a dostatočná, to iste posúdi naša spoločnosť, ktorej sme súčasťou. My chceme len vysloviť nádej, že sa nám v tejto činnosti - pri našej spoločnej snahe - aj naďalej bude dariť. P.

Štyri obdobia života

Keď prejde jar života, plná kvetov
a pomíne sa aj horúce leto,
skloní sa život ku chladnej jeseni
a po nej zima hlavu nám zasrieni.

Jar života nám radosť z kvetov vilo,
v lete horúca krv šumela v žilách.
Jeseň doniesla úspechy i dary
a zima mier a teplo srdciam starým.

P.

VODOROVNE: A. ŠPZ Košice-vi-
diak - plesal. - B. Podmien-
ková spojka - ženské meno. -
C. Cudzie mužské meno - znač-
ka cigár. - D. Rieka v ZSSR -
skr. súhvezdia Eridanus - E.
Mriežky pece - opak dňa. - F.
Polná burina. - G. Pečením
spej. - H. ŠPZ okr. Rekycany
- Martina /dom./ - I. ŠPZ Pra-
hy - francúzske mesto. - J.
Tropická rastlina - ŠPZ Ústí
nad Labem. - K. Africký ke-
pytník - ozn. lietadiel ČSSR
- L. Volače - osobné zámene.

pradávný pevez. - 2. Čosko-
re - umelecký smer. - 3. Za-
čiatok tajničky /myšlienka
Emersona/. - 4. Jestvuje-
náš motoristický časopis -
aptián. - 5. Skr. pretlaku-
písmeno gréckej abecedy -
značka ionia. - 6. Koniec
tajničky. - 7. Starogermán
- neprelamuj. - 8. Kunovi-
tá šelma - úteky.

Pomôcky: Arys - Anet.

Tajnička z min. čísla :
"SCHOPNÝ TVORÍ, NESCHOPNÝ
POUČA". Knihu posielame Ľ.
Rusnákovej, Or. Podzámok 146

V prítomnosti M. Bušiko -
vej - poslankyne FZ a M. To-
madlíkovej - poslankyne S-
KNV v utorok 20. septembra
rada MsNV prerokovala infor-

Z ROKOVANIA RADY MsNV

mácie o prácach vykonaných
v období po poslednom pléne
MsNV, zhodnotila letnú tu-
ristickú sezónu, združovanie
finančných prostriedkov, čin-
nosť predškolských zariadení
v meste a patronátnu spo-
luprácu s nimi. Ďalej bola
prerokovaná správa o činnos-
ti komisie PLVH, plán zim-
nej údržby mesta Technický-
mi službami. Vo veľkých ná-
vrhoch boli posúdené nie-
ktoré kadrové otázky a rad
dielčích problémov týkajú-
cich sa života mesta. - jmb-

SOBOTA PRACOVNEJ CTI

Na dome smútku, úprave
zjazdovky lyžiarskeho vle-
ku, terénnych úpravach oko-
lo novopostaveného obchodu
na sídlisku Medvedzie, na
kanalizácii v m.č. Hrádky,
na športovom ihrisku v Kr.
Hôrke a pri úprave verej-
ných priestranstiev a pod.
pracovalo v sobotu 1.10.
1988 celkom 3 240 brigád-
níkov, ktorí vytvorili hod-
notu diela 280 tis. Kčs a
odpracovali 19 440 brigád-
níckych hodín. Najviac ich
bolo zo ZŠ a stredných škôl,
K najlepším patrili pracov-
níci DP MsNV a TS.

1 2 3 4 5 6 7 8

A			*				
B			*				
C				*			
D					*		
E					*		
F	*	*					
G						*	*
H				*			
I				*			
J					*		
K						*	
L						*	

2 ZVISLE: 1. Zápal sliznice -

TVRDOŠINSKE pamiatky

... Kostol bol obnovený po roku 1766 a jeho interiéry sa postupne reštaurujú od roku 1950. Kostol tvorí murovaný trojlodový priestor s rovno zavretým presbytériom, pristavanou skristiou a predstavanou štvorhrannou vežou. K interiéru kostola patria hnutelné pamiatky v Štátnom zozname: kamenná socha z 18. stor. v nike, na vonkajšej fasáde, v interiéri je barokový hlavný a bočný rokokový oltár, kazateľnica a organ. Obraz od J. B. Klemensa, baroková skrinková krstiteľnica a drevená plastika z prelomu

18. a 19. stor.

U./ PRÍCESTNÁ KAPLNKA.

V mestskej časti Krásna Hôrka stojí baroková kaplnka z roku 1778 so šesthrannou murovanou vežou s ihlanovitou strechou. Na robustnej fasáde kaplnky je soška sv. Floriána a sv. Jána Nepomuckého. Kaplnka má vstup priamo z cesty, vstup do zvonice je v zadnej časti zvýšeného rastlého terénu. V nike nad vchodom do kaplnky je kamenná plastika z 19. stor., v kaplnke je jedna kamenná a jedna drevená plastika z 18. a 19. stor., ktoré sú evidovanými, hnutelnými

pamiatkami v Štátnom zozname.

U./ STÍP sv. TROJICE.

Na dolnom konci miestnej časti Krásna Hôrka stojí prícestný, kamenný stúp. Na nizkom kvádri, ktorý tvorí podstavec je štvorhranný pilier, ktorý má v hornej časti dve serafínske hlavičky a hrubú rímsovú hlavicu, na nej je kamenné súsošie sv. Trojice, nad ktorým je oválna, plechová strieška. Stúp je datovaný rokom 1839.

L./ ROĽNÍCKY DOM č. 297.

Na pravej strane pod cestou do Námestova ...

/pokračov. v budúcom čísle/

MEDAILÓNIKY Z DEJÍN TVRDOŠINA

TVRDOŠÍN - JEDNO Z DEJÍSK POSLEDNEJ KURUCKEJ VOJNY.

31 9. júna 1703 vypuklo posledné kurucké povstanie, na čele ktorého bol František Rákoci II. /1676-1735/. Keďže on sa zdržiaval v Poľsku a odtiaľ pritiahol do Uhorska, severnú priekopku boli veľmi dôležité, lebo odtiaľ napádal Uhorsko. Hned r. 1703 kuruci obsadili Oravu so zámkom a postupne skoro celé Slovensko. Na sneme v Sečanoch v dňoch 12. 9. až 3. 10. 1705 sa rokovalo aj o konfesionalnej príslušnosti kostolov. Drevený kostol v Tvrdošine prideliť evanjelikom s pastorm Jánom Neumannom a múraný kostol na námestí katolíkom s farárom Jánom Samkom. Tento kompromis urobili 14. 11. 1705 Melicher Rakovský, František Gyúrke a Krištof Okoličáni. Cisárski vojaci 11. 4. 1709 vyhľadali z Oravského zámku kuruckú posádku a na ochranu hranice od Poľska postavili oddiel vojska cisárskeho do Tvrdošina. Kuruci boli ešte na Spiši. Z Novej Belej prišiel nebadane jeden oddiel kurucov pod vedením Žigmunda Eleka, pobil strážu v Trstenej. V Tvrdošine zaútočil na posádku, časť z nej pobil, časť rozprášil a jej veliteľa Juraja Smešku zajal so 61 labancami, čiže cisárskymi vojakmi. Hlavnému veliteľovi kurucov Bercsényimu hlásili do Košíc: "Pri Tvrdošine sme chytili 61 labancov s bubnami a kaptánmi, ostatných sme šťastlivo odrazili. Keby som bol mal aspoň 200-300 hajdúkov a k tomu aspoň 600 vojakov, zabezpečil by som bol pevnosť a udržal celú Oravu, ale s 200 ľuďmi nemožno robiť zázraky". Okrem toho už sa približoval k Oravskému zámku plukovník Očkaj z Budatína, ktorého vyslal generál Ebergényi na ochranu Oravy. Ba sám generál Ebergényi prišiel s niekoľkými stotinami jazdcov a pešiakov do Tvrdošina a nariadil postaviť na severe mesta od Oravice po Oravu šiance a pred nimi širokú a hlbokú priekopu, kde sa vojaci zakopali v drevených úkrytoch. Malo tam vojsť aj tisíc vojakov a bol tam priestor aj pre kanóny. Druhá časť opevnenia Tvrdošina bola na kopci Dielce, teraz Šance. Tam bola postavená pevnosť, ktorú volali redutou alebo citadelou. Bol to osemhranný drevený zámok, obohnaný násypom a ohradou. Keď sa spišský veliteľ gróf Csáky o pevnosti dozvedel koncom júna 1709, v polovici júla poslal za veliteľa Gellérta so 75 husármi, ktorých cisárske vojsko pobili a rozprášili už v Trstenej. V septembri vyslali silnejšiu posádku z Krempách pod tým istým veliteľom. On o bitke hlási svojmu generálovi Andrášimu 15. 9. 1709 z Krempách, tak ako o predošlej bitke hlásil grófovi Csákymu z Osturne: "Ja z príkazu NGOT s menšími vojskami vošiel som na Oravu, odkiaľ sme sa šťastlivo vrátili. Pod Tvrdošinom nevyšli nepriatelia von. Husári ani neboli v ňom. Spolu v opevnení sa ubytovali. Pretože nemali husárov, poslali sme peši, z mestských šiancov sme ich vytisli. Nepriateľ sa v novom zámku usalašil. Tvrdošín sme celý vypálili mysliac, že aj zámok sa zapáli, ale zámok predsa zostal. Substancií myslím nebude v hrade, pretože sme mesto do grunzu vypálili. Nám viac ako jedného vojaka nezranili a jedného koňa zastrelili. Trstencania však vojaka pána Pongáčziho zastrelili.

/pokračovanie v budúcom čísle/ **3**

Lete je už za nami, pomaly budeme mať ukončené aj jesenné práce v našich záhradách. V októbri zberáme kaleráby, kapustu neskerú, z koreňovej zeleniny tiež mrkvu a petržlen. Zeller ešte nechávame hriadek aby dorástol a bulvy dobre vyzreli. Ak sme ešte nevysadili cesnak treba ho čím skôr dať do zeme, aby strúčiky do mrazov zakore-

ZÁHRADKÁROM

nili. Sadíme vždy len zdravé okrajové strúčiky do takej pôdy, ktorá je už niekoľko dní pripravená a uľahnutá. Dôležité je všimnúť si tiež farbu jednotlivých strúčikov. Ak je hlávka cesnaku žltá, je napaďnutá hádatkom zhubným. V takom prípade nepomôže už ani morenie v SULKE, ale ani žiadna iná chemická látka. Mnohí naši záhradkári ešte stále nevedia správne sadiť ovocné stromčeky a okrasné kríky. Jany, do ktorých budeme stromčeky sadiť si pripravíme aspoň 14 dní vopred. Vykopávanú zeminu rozdelíme: ornícu na jednu kôpku a spodnú zeminu na druhú kôpku. Jama má mať rozmery 50x50x50 cm, teda aj do hĺbky. Stromček sadíme do takej hĺbky, v akej bol v škôlke. Pri zarypávaní niekoľkokrát so stromčekom zatrasíme, aby sa zemina dobre uložila medzi koreňkami. Potom zeminu ušliapeme a navrch dáme spodnú zeminu, ktorú nakopčíme. Stromček potom uviažeme povrázkom ku kôliku "na osmičku". Aby bol v zime chránený pred zajacmi stačí ho obvinúť aj tvrdším papierom. K.H

ULRYCHOVCI U NÁS

Dňa 18.11.1988 o 19,00 hod. v kine Javor sa nám predstavia HANA A PETR ULRYCHOVCI so svojim programom JAVORY. Vstupné: 30,- 25,- Kčs

Pozvánka do KINA

BEZ STRECHY I BEZ ZÁKONA

Film francúzskej režisérky Aanes Vardovej, ktorá vie vyjadriť vo filme nejednoznačnosť skutočností, relativizovať javy a dianie. Na výsledku filmu, ktorý bol v Benátkach na MFF r. 1985 odmenený Zlatým levom, má veľký podiel hlavná predstaviteľka Sandrina Bonnaïrová, odmenená za tento film Cezarom.

ŽABY A INÉ RYBY

Začínajúci režisér Július Jarábek natočil film, ktorý bol odmenený prvou cenou v súťaži USF v r. 1984. Vo filme uvidíme psychologický rozdiel medzi detskými hrdinami a ich vznikajúcimi životnými postojmi, zahrňuje motívy prvej lásky a sklamaní, pedagogické problémy, otázky morálky a iné.

LÁSKA DO PRVEJ KVAPKY KRVI

Názov filmu parafrázuje známe príslovie. Naznačuje citovú nevzretosť hlavných hrdinov-stredoškôľakov, prežívajúcich prvé milostné skúsenosti, prvé sklamanie i prvý ozajstný smútek. Svojím námetom a predovšetkým spôsobom spracovania pripomína tento film slovenskú snímku Fontána pre Zuzanu.

JAK BÁSNIKŮM CHUTNÁ ŽIVOT

Komédia Dušana Kleina je tretím pokračovaním obľúbených "Básnikov". Aj teraz sa podarilo tvercom natočiť vtipný film, ktorého pôsobivosť umecňujú kreslené vstupy i herecký výkon Jany Hlaváčovej.

JE LÁHKÉ BYŤ MLADÝM?

"O tých, ktorí hľadajú svoje miesto v živote" - znie podtitulok filmu. Autor v ňom vytvoril originálny umelecko-publicistický obraz súčasnej sovietskej mládeže, obraz zahrňujúci širokú škálu osudov i názvov medzi dvoma krajnými možnosťami existencie mladých: vandalizmom a narkomániou na jednej strane a občiansky vyspelým postojom s vysoko vyvinutým zmyslom pre životné a ľudské hodnoty na strane druhej. Film vzbudil obrovskú pozornosť v ZSSR aj v cudzine a stal sa podnetom k radom diskusií.

Spoločenská rubrika

V SEPTEMBRI SA NARODILI:	SOBÁŠE UZAVRETÉ V SEPTEMBRI:
Soňa Kavická, Matúš On -	M. Pikna
drašák, Marek Zboja, Jakub	D. Pazdor
Laťák, Martin Jánoš, Roman	Ing. J. Bránický
Kuloštiak, Tomáš Betuš-	P. Šuttý
tiak, Lenka Jurčiová, Mi-	V. Gejdoš
lena Tlachová, Monika Pa-	JUBILEÁ:
čová, Ľudmila Bersíková,	Štefan Bakoš
Terezia Jánešiková, Ivan	- 60 rokov
Kolejník, Jozef Raška, Mar-	ODIŠLI Z NAŠICH RADOV:
tin Hulla, Richard Ballek,	Elena Šimeková
Ondrej Kordiak, Martin Re	- 80 ročná
pán	Anton Domaňák
	- 48 ročný
	Alžbeta Scheerová
	- 80 ročná

TVRDOŠÍN: Noviny politického a štátneho vedenia mesta a okrajov na jeho území. Vydáva MaNV a MaKS Tvrdošín. Zedp. redaktor: J. Bašista. Red. rada: M. Kormaňáková, Ľ. Ondříková, V. Klimčíková, O. Ficeková, A. Adamčáková. Vychádza raz mesačne. Počet výtlačkov: 1000. Tlač. DP pri MaNV D. Kubín. Povel. ONV č. 768/85-456/10-V-5